

نامەى "نامە" كەى باىدن!

31-03-2022

نووسەرەكان

ناوہندى لىكۆلىنەوہى رووداو

كورتە : نامەكەى جۆ باىدن سەرۆكى ئەمريكا بۆ نىچىرقان بارزانى سەرۆكى ھەرئىمى كوردستان لەنيو ئەو قەيرانە كەلەكەبووہ ناوخۆيى و دەرەكياىنەى كە ھەرئىمى كوردستان بەرەو روويان بووہتەوہ، پشنگىرىبەكى گرنگە، بەلام ئەمە تەنيا بۆ ھەرئىمى كوردستان نىيە و لە چوارچۆوہى ھەولئىكى گشتى ئەمريكادايە بۆ دلىناكردنەوہى ھاوپەيمانەكانى لە جىهان، كە سياسەتى واشنتن بۆ مملانىي ھىزە گەرەكان، شەرى ئۆكراينا و، دانوستاندنەكانى قىيەنا و...تاد، دوودلى كردوون!

زیران رۆژھەڵاتی

بەرابی

نامەكەى جۆ بايدىن سەرۆكى ئەمريكا بۆ نىچىرفان بارزانى سەرۆكى ھەريىمى كوردستان لەنيو ئەو قەيرانە كەلەكەبوو ناوخۆيى و دەرەكياىنەى كە ھەريىمى كوردستان بەرەو روويان بوو تەو، پشنگىريىبەكى گرنگە، بەلام ئەمە تەنيا بۆ ھەريىمى كوردستان نيبە و لە چوارچۆھەى ھەولۆكى گشتى ئەمريكادايە بۆ دۇنياكردنەوھى ھاوپەيمانەكانى لە جياھان، كە سياسەتى واشنتن بۆ مەملانئى ھىزە گەرەكان، شەرى ئۆكرائنا و، دانوستاندنەكانى قىيەنا و... تاد، دوودلى كردوون!

بايدىن بۆ خۆى سەردانى ئەوروپاي كىرد تاوھكو ھاوپەيمانە ئەوروپايەكانى دۇنيا بكاتەوھ. وھزىرى دەرەوھەيشى نارده رۆژھەڵاتى نيوھراست تاوھكو نىگەرانيىبەكانى ئيسرائيل و وڵاتانى ديكەى عەرەبى برەوئىنئەوھ. بە ئىنشاى خۆيشى نامەبەكى بۆ سەرۆكى ھەريىمى كوردستان نووسيوھ، تاوھكو دۇنيايى پىيدات.

رەواندەنەوھى نىگەرانيىبە ئەمىنيەكان

زىكەى 9 رۆژ دواى يەكەم رۆژى نەورۆز و 17 رۆژيش دواى ھىرشە مووشەكياىبەكەى ئىران بۆ سەر ھەولۆى، سەرۆك بايدىن لە نامەبەكدا كە بە بالۆوزى وڵاتەكەيدا بۆ سەرۆك نىچىرفان بارزانى ناردا، سەرۆكۆنەى ھىرشەكەى ھەولۆىرى كىرد و ھەرەوھا پىرۆزبایى نەورۆزىشى كىردوھ.

جەختكردنەوھى بايدىن بە "پابەندى دوورمەودا"ى ئەمريكا بە ئاسايش و ئارامى ھەريىمى كوردستان و عىراق لە نامەكەدا خالۆكى جىگەى سەرنجە. ديارە ئەمەش رۆك پەبوھندى بەوھوھە كە بەتايبەتى لە دواى شەرى ئۆكرائناوھ، ئەمريكا خەرىكە جارىكى ديكە لا لە ھاوپەيمانەكانى دەكاتەوھ. بىرۆكەى كەمكردنەوھى بايەخ بە رۆژھەڵاتى نيوھراست و لەجياتى ئەوھ، بايەخدان بە مەملانئى ھىزە گەرەكان لە شوينى ديكە ھەلە دەرچوو، چونكە ئەو ھىزە گەرەوھەى تەگەرە بۆ ئەمريكا دروستدەكەن، لىرە لە رۆژھەڵاتى نيوھراستيش ھەن!

دەكرى جەختكردنەوھە لە "پابەندى دوورمەودا"ى ئەمريكا بە ئاسايش و ئارامى ھەريىمى كوردستان و عىراق لەگەل رووداوھەكانى وھك برپارىكى ئەم دووايىنەى كۆمپاناي لۆكھيد مارتىنى ئەمريكى بۆ سەرمایەگوزارى زياتر لە يەك مىليار دۆلار لە پيشەسازى سەربازى لە سەودى [1]، بەشدارى بلىنكن لە كۆبوونەوھ دەگمەنەكەى نەقەب لە ئيسرائيل، بەلینى بلىنكن بۆ ئىمارات لە ھاوكارىكردىن لە بەرامبەر ھىرشى حوسىبەكان [2]، ھەرەوھا پەبوھندىبەكەى بلىنكن لەگەل شازادە فەيسەل بن فەرھان ھاوتا سەودىبەكەى لەبارەى ھاوكارى بۆ ئاسايشى ناوچەى، ھەمووى لە چوارچۆھەى يەك سياسەتدا تەماشبا بكرىت؛ كە ئەویش دۇنياكردنەوھى ھاوپەيمانەكانى ئەمريكايە. لەوانەبە نامەكەى بايدىن نيشانەى ئەوھبى كە ئەمريكا ھاوشانى ھاوپەيمانەكانى ديكەى لە ناوچەكە، تەماشباى ھەريىمى كوردستان دەكات و، دەزانئىت كە ئىدى پىويستە زياتر بايەخ بە نىگەرانيىبە ئەمىنيەكانى ھەولۆىرى بەدات.

پشتيوانى دىالۆگى ناوخۆيى و دەرەكى

ھەرەشەى تىرۆر، ھەرەشەى گرووپە چەكدارەكان كە ناوھ ناوھ بە بيانووى ئەمريكا پەلامارى ھەريىمى كوردستان دەدەن و، ئەوانەى ئىزانئيش كە ھەرچارەو بە بيانووبەك ھىرش دەكات، زياتر لە جاران پىداويستىبەكانى ھەريىمى كوردستانى بە درۆن و سىستەمى بەرگرى مووشەكى دەرخستووھ. بە لەبەرچاوكرتنى رىگىريىبە سياسى و بىرۆكراسىبەكان بۆ پرسى درۆنداركردنى پىشمەرگە، ھىشتا روون نيبە ئىدارەى سەرۆك بايدىن چۆن دەتوانى بە كىردەوھ يارمەتى ھەريىمى كوردستان بەدات بۆ داينكردنى ئاسايشىكى دوورمەودا كە بىگومان سىستەمى بەرگرى مووشەكى يەكئىك لە پىداويستىبەكانى دەبئىت. ئا لىرەدايە كە بەشى دووھمى پەيامى نامەكەى بەروونى دەرەكەوئىت. بەتايبەتى ئەوكاتەى كە جەخت لەوھ دەكاتەوھ ئاسايش و سەقامگىرى ھەريىمى كوردستان وھك بەشئىك لە ئاسايش و سەقامگىرى عىراق تەماشبا دەكات.

ئەمە بە زامانىكى ناپاستەوخۇ واتاي ئەوھەپە كە پىشتىوانى دىيالوگى نىوان ھەولېر و بەغدا دەكات سەبارەت ئەو كېشەنەي لەسەر بەكتر كەلەكەكراون. لەم كاتانەدا كە بەغدا لە دۆسىيەي نەوت و گازدا زۆر گۇشار لە ھەريمى كوردستان دەكات و دۆخى عىراقىش ناجىگىرە و پرۆسەي سىياسى لە دواي ھەلبىزاردن تەنگ و چەلەمەي زۆرى تىداپە، خودى نامەكە پىشتىوانىيەكى سىياسى بەھىزە لە ھەريمى كوردستان كە دەتوانىت پىنگەكەي بەھىزتر بكات، ھەلبەت بەومەرەجەي كە رووى ھەولېر بەرەو بەغدا بىت!

بۇ تىگەيشتنى زياتر لىزەدا پىويستە ئورپىك لەو مزارانەش بەدەينەوہ كە ماتىو تولەر بالىوزى ئەمريكا لەعىراق لە پەراويزى گەياندى نامەكەي بايدن دا لەگەل سەرۆكى ھەريمى كوردستان باسىكردوون. دەكرى باسەكانى نىوانيان لە ژىر ناونيشانى 6 مزارى گرنكى ناوخۇي و دەرەكى كۆبەينەوہ. [3]

پرۆسەي سىياسى لە دواي ھەلبىزاردن و دانىشتنەكانى پەرلەمان، كە ئەوہ مزارە گەرمەكەيە. تولەر جەختى لە گرنكى دىيالوگى ھەريمى كوردستان - بەغدا سەبارەت پرسەكانى نىوانيان، بايەخى يەكگرتوويى كورد لە بەغدا و پرسى ھەلبىزاردنى داھاتووي پەرلەمانى كوردستان كردووه، كە مشتومپى لەسەرە. ھەرۋەھا بابەتى پەيوەندىيەكانى كورد لەگەل دەولەتانى ناوچەكەش مزارىكى دانىشتنەكە بووہ. بىجگە لەوانەش، باسى شەرى ئۇكرائىنا و دانوستاندنەكانى فىيەناش كراوہ.

كۆتايى

بەكورتى نامەي "نامەكەي بايدن" و ئەمريكا ئەمەپە: ھەريمى كوردستان ھاوپەيمانى ئىمەپە، پىشتىوانىي لىدەكەين. شەرى بۇ ناكەين، بەلام يارمەتى دەدەين. ھەلبەت داواش لە ھەريمى كوردستان دەكات لە ناوخۇ رىكبەكون، كە ئامازەپە بۇ كىشەكانى نىوان بەكىتى و پارتى. ھەرۋەھا داوادەكات لەگەل بەغدا و ولتاتانى دەوروبەريش دىيالوگ بكات و، ھاوسەنگىيەك لە ناوخۇ و دەرەوہ دروست بكات. رىك وەك چۇن ھەزەكات دىمەنى "پىكھاتنىكى سارد" لەنىوان رىكابەرەكانى جاران لە رۆژھەلتانى نىوہراست بىينىت كە كاتى خۇي ئوباما باسى كردبوو، دەپەوئ ھەريمى كوردستانىش لە ناوخۇ و لە دەرەوہش، بە تايبەت يەكىتى و پارتى، ھەولېر و بەغدا لانىكەم بەرەو پىكھاتنىكى سارد پرون. ناردنى نامەكەش بۇ سەرۆكى ھەريمى كوردستان كە لە ناوخۇ و دەرەوہ بە پياوى دانوستاندن و رىكەوتن ناسراوہ، ھەر بە ئاراستەي ئەو سىياسەتەپە.

سەرچاوەكان

[1] -

<https://www.reuters.com/business/aerospace-defense/lockheed-martin-invest-1-bln-military-manufacturing-s-arabia-2022-03-08/>

[2] - <https://www.reuters.com/world/us-blinken-meet-uae-leader-morocco-shore-up-ties-2022-03-29/>

[3] - <https://presidency.gov.krd/en/president-nechirvan-barzani-receives-us-ambassador-to-iraq>